

JEZUS — DAWCA ODPOCZYNKU

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 22 stycznia

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Rdz 15,13-21; Hbr 3,12-19; 4,6-11; 4,1.3.5.10; Pwt 5,12-15; Hbr 4,8-11.

TEKST PAMIĘCIOWY: „A tak pozostaje jeszcze odpocznienie dla ludu Bożego” (Hbr 4,9).

1. i 2. rozdział *Listu do Hebrajczyków* dotyczą objęcia przez Jezusa funkcji Władcy i Wyzwoliciela ludu Bożego. 3. i 4. rozdział *Listu do Hebrajczyków* przedstawiają Jezusa jako Tego, który daje nam odpoczynek. Taka kolejność ma sens, gdy przypomnimy sobie, że przymierze Dawidowe obiecuje, iż Bóg da obiecanemu Królowi i Jego ludowi *odpoczynek*²¹ od ich wrogów (zob. 2 Sm 7,10-11 UBG). Ten odpoczynek jest dostępny dla nas teraz, gdy Jezus zasiada po prawicy Boga.

List do Hebrajczyków opisuje odpoczynek zarówno jako należący do Boga, jak i odpoczynek sobotni (zob. Hbr 4,1-11). Bóg udostępnił swój odpoczynek Adamowi i Ewie. Pierwsza sobota była doświadczeniem doskonałości w towarzystwie Tego, który tę doskonałość umożliwił. Bóg obiecuje także odpoczynek sobotni, gdyż prawdziwe święcenie soboty zawiera w sobie obietnicę przywrócenia doskonałości przez Boga.

Święcąc sobotę, *pamiętamy*, że Bóg w doskonały sposób zatroszczył się o nas, gdy stworzył świat i odkupił nas na krzyżu. Jednak prawdziwe święcenie soboty, poza tym, że przede wszystkim wskazuje wstecz na stworzenie, oferuje nam w tym niedoskonałym świecie *przedsmak* przyszłości obiecaną przez Boga.

²¹ BW: wytchnienie, BKR: odpocznienie, PIC: *pokój* (przyp. red.).

Przeczytaj Rdz 15,13-21. Co Bóg obiecał Abrahamowi (tutaj zwanemu jeszcze Abramem)?

Gdy Bóg wyzwolił Izraelitów z niewoli egipskiej, zamierzał przyprowadzić ich do Kanaanu, gdzie mogliby służyć Mu i być Mu posłuszni, nie będąc nękami przez nikogo (zob. Wj 8,1; Ps 105,43-45), w tym cieszyć się sobotnim odpoczynkiem, którego faraon im zakazywał (zob. Wj 5,5). Kraina Kanaan była dziedzictwem, które Bóg obiecał ich praojcu, Abrahamowi, gdyż był on posłuszny głosowi Boga i opuścił swoją ojczyznę, by udać się do Ziemi Obiecanej (zob. Rdz 11,31-12,4).

Bożym celem przyświecającym nadaniu ziemi Izraelitom nie było jedynie to, by ją posiadali. W ten sposób Bóg przywiódł ich także do samego siebie (zob. Wj 19,4). Pragnął, by zamieszkali w kraju, gdzie będą mogli doświadczać bliskiej więzi z Nim bez żadnych przeszkód, a jednocześnie świadczyć światu o prawdziwym Bogu i o wszystkim, co On oferuje swojemu ludowi. Podobnie jak to było z sobotą ustanowioną przy stworzeniu, także kraina Kanaan była ramą umożliwiającą bliską więź z ich Odkupicielem i korzystanie z Jego dobroci.

W Pwt 12,1-14 Pan powiedział Izraelitom, że wejdą do odpoczynku nie przez samo zajęcie obiecanej krainy, ale wtedy, gdy oczyszczą ów kraj z bałwochwalstwa. Potem Bóg wskaże im, swoim wybranym, miejsce, gdzie zechce zamieszkać pośród nich.

Przeczytaj Wj 20,8-11 i Pwt 5,12-15. Jakie dwa wydarzenia upamiętnia sobotni odpoczynek i jak wiążą się one ze sobą?

Bóg powiązał sobotę ustanowioną przy stworzeniu z wyzwoleniem z Egiptu. Pouczył Izraelitów, by święcili sobotę jako upamiętnienie stworzenia i upamiętnienie ich odkupienia z Egiptu. Stworzenie i odkupienie są objęte przykazaniem sobotnim. Jak nie stworzyliśmy się sami, tak nie możemy sami się odkupić. Jest to dzieło, którego tylko Bóg może dokonać, a odpoczywając w sobotę, uznajemy naszą zależność od Niego, nie tylko w kwestii istnienia, ale także w kwestii zbawienia. Święcenie soboty jest zatem mocnym wyrazem/wyrażeniem zbawienia wyłączone przez wiarę.

Jak święcenie soboty powinno nam pomagać w zrozumieniu naszej pełnej zależności od Boga w kwestii istnienia i zbawienia?

Przeczytaj Hbr 3,12-19. Dlaczego Izrael nie mógł wejść do obiecanego odpoczynku?

Smutne jest to, że ci, którzy zostali wyzwoleni z Egiptu, nie byli w stanie wejść do odpoczynku, który Bóg im obiecał. Gdy Izraelici przybyli do Kadesz-Barnea na granicy Ziemi Obiecanej, zabrakło im niezbędnej wiary. 13. i 14. rozdział *Księgi Liczb* informuje, że izraelscy zwiadowcy „rozpuszczali między synami izraelskimi złą wieść o ziemi, którą zbadali” (zob. Lb 13,32). Owszem, potwierdzili, że kraj sam w sobie jest wspaniały, ale jednocześnie ostrzegli, że tamtejsi mieszkańcy są bardzo silni, a miasta znakomicie ufortyfikowane, a więc nie da się ich zdobyć.

Jozue i Kaleb przyznali, że kraj jest bardzo dobry i nie zaprzeczali temu, że mieszkańcy są silni i mieszkają w fortcach. Jednak stanowczo stwierdzili, że skoro Bóg jest ze swoim ludem, to z pewnością wprowadzi ich do tego kraju bez względu na wszelkie zaistniałe przeszkody (zob. Lb 14,7-9). Jednak ludzie, którzy widzieli, jak Bóg zniszczył Egipt plagami (zob. rozdziały od 7. do 12. *Księgi Wyjścia*), unicestwił armię faraona w Morzu Czerwonym (zob. 14. rozdział *Księgi Wyjścia*), dostarczał na pustyni chleb z nieba (zob. 16. rozdział *Księgi Wyjścia*) i wodę ze skały (zob. 17. rozdział *Księgi Wyjścia*), jak również przejawiał swoją obecność i kierownictwo w słupie ognia i obłoku (zob. Wj 40,36-38), mimo to nie zaufali Mu teraz. Jest tragiczną ironią to, że pokolenie, które ujrzało na własne oczy tak potężne przejawy mocy Bożej, stało się jednocześnie symbolem niewierności (zob. Ne 9,15-17; Ps 106,24-26; 1 Kor 10,5-10).

Bóg obiecuje swoim dzieciom dary pozostające poza zasięgiem zwykłych ludzi. Dlatego dary te są oparte na łasce i dostępne wyłącznie przez wiarę. Hbr 4,2 wyjaśnia, że obietnica dana Izraelitom nie przydała się na nic, gdyż nie została powiązana z wiarą tych, którzy ją usłyszeli.

Izraelici przywędrowali do granicy Ziemi Obiecanej jako zorganizowany lud. Gdy musieli wybrać dwa różne sprawozdania, utożsamili się z tymi, którym brakowało wiary. Wiara, podobnie jak jej brak, jest zaraźliwa. Dlatego *List do Hebrajczyków* wzywa czytelników, by napominali „jedni drugich” (Hbr 3,13) „w celu pobudzenia się do miłości i dobrych uczynków” (Hbr 10,24) oraz baczyl, „żeby nikt nie pozostał z dala od łaski Bożej” (Hbr 12,15).

W jaki sposób możesz pomagać w podbudowywaniu wiary swoich współwyznawców? Jak możesz się upewnić, że nigdy nie mówisz i nigdy nie czynisz nic, co mogłoby osłabić wiarę twoich bliźnich?

Przeczytaj Hbr 4,4-8. Co oznacza wejście do odpoczynku *dziś* w powiązaniu ze święceniem soboty?

Niewiara pokolenia na pustyni uniemożliwiła Izraelitom wejście do odpoczynku obiecanego im przez Boga. Bóg wzywał swój lud, by wszedł do tego odpoczynku i nie zatwardzał swoich serc. Paweł powtórzył kilkakrotnie, że Boża obietnica *pozostaje* aktualna (zob. Hbr 4,1.6.9). Użył do tego dwóch podobnych do siebie greckich czasowników: *kataleipein* (zob. Hbr 4,1) i *apoleipein* (zob. Hbr 4,6.9). Podkreślił w ten sposób, że „obietnica wejścia do odpocznienia jego jest jeszcze ważna” (Hbr 4,1). Fakt, iż zaproszenie do wejścia do tego odpoczynku zostało powtórzone w czasach Dawida (zob. Hbr 4,6-7; zob. Ps 95,1-11), wskazuje na to, że obietnica ta nie została przez Izraelitów przyjęta i nadal była dostępna. Paweł sugeruje, że doświadczenie prawdziwego sobotniego odpoczynku było dostępne od czasu stworzenia (zob. Hbr 4,3-4).

Bóg zaprasza nas *dziś* do wejścia do Jego odpoczynku. *Dziś* to kluczowe pojęcie w *Písmie Świętym*. Gdy Mojżesz odnowił przymierze Izraelitów z Bogiem na granicy Ziemi Obiecanej, podkreślił znaczenie *dziś* (zob. Pwt 5,3; por. Pwt 4,8; 6,6). Był to czas refleksji w celu uznania wierności Boga (zob. Pwt 11,2-7) i czas podjęcia decyzji okazywania posłuszeństwa wobec Pana (zob. Pwt 5,1-3). Podobnie Jozue wezwał współplemieńców w swoich czasach, by wybrali sobie *dzisiaj*, komu będą służyć (zob. Joz 24,15).

Podobnie *dziś* jest czasem podejmowania decyzji dla nas i czasem możliwości wyboru, a jednocześnie czasem niebezpieczeństwa, jak to zawsze bywało w dziejach ludu Bożego (zob. 2 Kor 6,2). *Dziś/dzisiaj* pojawia się pięciokrotnie w 3. i 4. rozdziale *Listu do Hebrajczyków*. Podkreśla to znaczenie słuchania głosu Boga (zob. Hbr 3,7.15; 4,7), gdyż zaniedbywanie słuchania Boga i wierzenia Jego Słowu prowadzi do nieposłuszeństwa i zatwardzenia serca. Może nawet opóźnić nasze wejście do niebiańskiego Kanaanu, podobnie jak zatrzymało pokolenie Izraelitów na pustyni, które nie weszło do ziemskiego Kanaanu.

Jednak Jezus pokonał naszych wrogów (zob. Hbr 2,14-16) i ustanowił nowe przymierze (zob. 8., 9. i 10. rozdział *Listu do Hebrajczyków*). Tak więc możemy przystąpić z ufnością odwagą do tronu łaski (zob. Hbr 4,14-16). Słowo *dziś* zaprasza nas do uznania faktu, iż Bóg jest wierny wobec nas i dał nam wszelkie powody, by przyjąć Jego zaproszenie bez oporu i niezwłocznie.

Jakie duchowe decyzje musisz podjąć *dziś* bez odkładania ich na inny czas? Jakie były twoje dotychczasowe doświadczenia związane ze zwlekaniem czynienia tego, o czym wiedziałeś, że jest wolą Boga i powinno być uczynione niezwłocznie?

Przeczytaj Hbr 3,11; 4,1.3.5.10. Jak Bóg opisuje odpoczynek, do którego nas zaprasza?

Zarówno przykazanie sobotnie w Wj 20,8-11, jak i to powtórzone przez Mojżesza w Pwt 5,12-15 zapraszają nas do pamiętania o tym, czego Bóg dokonał dla nas. Jak zauważyliśmy, to, co Bóg napisał na kamiennych tablicach, wskazuje na dokończenie Jego dzieła stworzenia (zob. Wj 31,18; 34,28). W *Księdze Powtórzonego Prawa* Izraelici otrzymali przykazanie święcenia soboty w świetle dokończonego Bożego dzieła wyzwolenia z egipskiej niewoli. Wyjście z Egiptu wskazywało w przyszłość ku ostatecznemu dziełu wyzwolenia z grzechu, którego Chrystus miał dokonać na krzyżu, a które przypieczętował stwierdzeniem: — „Wykonało się!” (J 19,30).

Tak więc sobota jest podwójnym błogosławieństwem i ma szczególne znaczenie dla chrześcijan.

Przeczytaj Hbr 4,9-11.16. Do czego zostaliśmy wezwani?

Sobotni odpoczynek sławi fakt, że Bóg zakończył swoje dzieło stworzenia (zob. Rdz 2,1-3; Wj 20,8-11) i odkupienia (zob. Pwt 5,12-15). Podobnie Jezus, wszedłszy do niebiańskiej świątyni, świętuje zakończenie złożenia doskonałej ofiary dla naszego zbawienia (zob. Hbr 10,12-14).

Zwróć uwagę, że Bóg odpoczął dopiero wtedy, gdy zadbał o nasz dobrobyt. Przy stworzeniu Bóg odpoczął, gdy zakończył stwarzanie świata. Potem Bóg odpoczął w świątyni po zwycięstwach Dawida odniesionych w podboju kraju, który obiecał Abrahamowi, gdy Izraelici *mieszkali już bezpiecznie* (zob. 1 Krl 4,21-25; por. Wj 15,18-21; Pwt 11,24; 2 Sm 8,1-14). Bóg pozwolił, by wybudowano Mu dom, dopiero wtedy, gdy Izraelici i król mieli już swoje domy.

Jak możemy wejść do Jego odpoczynku już teraz? Jak możemy przez wiarę odpoczywać, posiadając zapewnienie zbawienia, które mamy w Chrystusie, a nie w samych sobie?

Porównaj Wj 20,8-11; Pwt 5,12-15 i Hbr 4,8-11. Jakie różnice zauważasz co do znaczenia sobotniego odpoczynku?

Jak zauważyliśmy, te wersety z *Księgi Wyjścia* i *Księgi Powtórzonego Prawa* zapraszają nas do spojrzenia w przeszłość. Wzywają nas one do odpoczywania w sobotę w celu upamiętnienia Bożych dokonań przy stworzeniu i odkupieniu. Jednak Hbr 4,8-11 zaprasza nas do spojrzenia w przyszłość (w oryginale: *pozostaje jeszcze sabatowanie*). Mówi nam o tym, że Bóg przygotował odpoczynek sobotni także w przyszłości. Sugeruje nowy wymiar święcenia soboty. Sobotni odpoczynek upamiętnia nie tylko zwycięstwa Boga w przeszłości, ale także służy Boże obietnice dotyczące przyszłości.

Przyszły wymiar święcenia soboty zawsze istniał, ale często był lekceważony. Po upadku zaczął oznaczać obietnicę, że Bóg pewnego dnia przywróci stworzenie do jego pierwotnej chwały za pośrednictwem Mesjasza. Bóg przykazał nam słać Jego odkupieńcze dokonania przez święcenie soboty, gdyż sobota wskazuje w przeszłość na zwieńczenie odkupienia w nowym stworzeniu. Święcenie soboty jest oczekiwaniem nieba w tym niedoskonałym świecie.

Ta prawda była rozumiana w żydowskiej tradycji. W apokryfie zatytułowanym *Żywot Adama i Ewy*, napisanym między pierwszym wiekiem przed Chrystusem a drugim wiekiem po Chrystusie, czytamy: „Siódmy dzień jest znakiem zmartwychwstania, reszty wieku, który nadchodzi”²². *Miszna*, inne starożytne źródło żydowskie, podaje, że nadchodzący wiek jest „dniem, który jest w całości sobotnim odpoczynkiem przez wieczność”²³. W późniejszym komentarzu rabinackim, zatytułowanym *Othiot of Rabbi Akiba (Alfabet rabina Akiby)*, napisano: „Izrael rzekł przed Świętym, niech będzie błogosławiony:

— Panie Świata, jeśli przestrzegamy przykazań, jaka będzie nasza nagroda?

On odrzekł im:

— Przyszły świat.

Rzekli Mu więc:

— Pokaż nam, jaki on będzie.

I On ukazał im szabat/sobotę”²⁴.

Sobota to czas świętowania, radości i dziękczynienia. Gdy święcimy sobotę, wskazujemy w ten sposób, że wierzymy Bożym obietnicom i przyjmujemy Boży dar łaski. Świętowanie soboty to okazywanie wiary żywej i aktywnej. Jeśli chodzi o działanie, święcenie soboty jest chyba najpełniejszym wyrazem naszego przekonania, że jesteśmy zbawieni z łaski przez wiarę w Jezusa.

Jak możesz się nauczyć święcić sobotę w sposób, który wskazuje na nasze zrozumienie tego, czym jest zbawienie przez wiarę, niezależnie od uczynków prawa? W jakim sensie odpoczywanie w sobotę jest wyrazem zbawienia z łaski?

²² *Żywot Adama i Ewy* 51, w: Jacek Sokolski (red.), *Historia Adama i Ewy*, Wrocław 2014, s. 84 (przyp. red.).

²³ *The Mishnah: A New Translation*, New Haven 1988, s. 873.

²⁴ Theodore Friedman, *The Sabbath: Anticipation of Redemption*, w: *Judaism* 4/1967, s. 443-444.

DO DALSZEGO STUDIUM

To bardzo ważne, że Paweł w *Liście do Hebrajczyków* mówi o odpoczynku sobotnim, a nie na przykład niedzielnym, jako symbolu zbawienia z łaski, którą Bóg nam oferuje. Posłużenie się sobotnim odpoczynkiem jako tego rodzaju symbolem wskazuje na to, że sobota była szanowana i święcona przez chrześcijan. Jednak od drugiego wieku po Chrystusie znajdujemy dowody zmian zachodzących w Kościele. Święcenie soboty przestano uważać za symbol zbawienia i zaczęto ją kojarzyć z lojalnością wobec judaizmu i starego przymierza, czego należało unikać. Święcenie soboty zrównywano z *judaizowaniem*. Na przykład Ignacy, biskup Antiochii zmarły około 110 roku po Chrystusie, napisał: „Nawet ludzie żyjący dawniej w starym porządku rzeczy doszli do nowej nadziei i nie zachowują już szabatu, ale obchodzą dzień Pański, w którym to przez Jezusa Chrystusa i przez śmierć Jego także i nasze życie weszło jak słońce”²⁵. Podobnie gnostyk Marcjon (100-160) nakazywał swoim zwolnikom pościć w sobotę na znak odrzucenia Żydów i ich Boga, zaś Wiktoryn (250-303), biskup Patawii w Panonii, nie chciał być posądzany o *przestrzeganie żydowskiego szabatu*²⁶. To utrata zrozumienia znaczenia soboty jako symbolu zbawienia z łaski doprowadziła do odrzucenia tego świętego dnia przez Kościół chrześcijański.

„Sobota jest znakiem mocy Chrystusa dokonującej naszego uświęcenia. Dana jest wszystkim, których Chrystus uświęca. Jako znak uświęcającej siły szabat dany jest wszystkim, którzy przez Chrystusa stają się częścią Bożego Izraela. (...)”

Szabat wskazuje im dzieło stworzenia jako znak Jego wielkiej mocy odkupienia. Przypominając pokój utracony w Edenie, zapewnia o pokoju przywróconym przez Zbawiciela. Wszystko w przyrodzie powtarza Jego zaproszenie:

— »Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy jesteście spracowani i obciążeni, a Ja wam dam ukojenie« (Mt 11,28)”²⁷.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Jakie jest powiązanie między święceniem soboty a usprawiedliwieniem przez wiarę?

2. Jaka jest różnica między prawdziwym biblijnym święceniem soboty a wyrachowanym/legalistycznym przestrzeganiem soboty? Jak możemy nie tylko poznać tę różnicę, ale i doświadczyć dobrej zmiany w naszym święceniu soboty?

²⁵ Ignacy, *Do Kościoła w Magnezji* 9,1, w: Wincenty Myszor (red.), *Ojcowie apostołscy*, Warszawa 1990, s. 75 (przyp. red.).

²⁶ Zob. Jacques B. Doukhan, *Israel and the Church: Two Voices for the Same God*, Peabody 2002, s. 41-45.

²⁷ Ellen G. White, *Życie Jezusa*, wyd. 16, Warszawa 2018, s. 211.